

VARNOSTNI LIST

UVOD

1. Varnostni list je obvezen za snovi in pripravke, ki se po pravilniku o nevarnih snoveh oziroma pripravkih razvrščajo med nevarne. Za tiste snovi in pripravke, ki se po omenjenih pravilnikih ne razvrščajo med nevarne, pa je priporočljiv, še posebej pri realizaciji sistemov kakovosti in varstva okolja. Izjema so nenevarni pripravki iz 3. točke te priloge.

Varnostni list je obvezen tudi za snovi in pripravke, ki jih navajata točki 8 in 9 priloge Vi tega pravilnika (npr. kovine v masivni obliki, utekočinjen zemeljski plin), za katere veljajo posebne zahteve za označevanje.

2. Na podlagi 14. člena tega pravilnika oziroma na podlagi 13. člena pravilnika o nevarnih pripravkih je zaradi varovanja zdravja človeka in okolja ter varnosti in zdravja na delovnem mestu vsaka pravna ali fizična oseba, ki proizvaja ali daje nevarno snov ali pripravek v promet, dolžna najkasneje ob prvi dobavi nevarne snovi ali pripraveka poklicnemu uporabniku brezplačno posredovati varnostni list. Varnostni list mora biti oblikovan v skladu s 6. točko tega pravilnika.

3. Če pripravki po določbah 5., 6. in 7. člena pravilnika o nevarnih pripravkih niso razvrščeni kot nevarni, mora pravna ali fizična oseba, ki proizvaja ali daje nevarno snov ali pripravek v promet, v primerih, ki jih navaja ta točka, na zahtevo poklicnega uporabnika pripraviti varnostni list in sicer če, neplinasti pripravki vsebujejo najmanj eno snov v individualni koncentraciji, ki je enaka ali večja od 1 masnega deleža, plinasti pa enako ali več kot 0,2 volumskega deleža natanj ene snovi:

- ki je nevarna za zdravje ali okolje
- za katero obstaja maksimalna dovoljena koncentracija (MDK) glede izpostavljenosti na delovnem mestu.

4. Varnostnega lista ni treba posredovati, kadar sta nevarna snov ali pripravek dana v promet kot predmet splošne uporabe neznanemu končnemu kupcu, vendar samo pod pogojem, da je tak izdelek na drug primeren način opremljen z vsemi potrebnimi informacijami o varovanju zdravja in okolja in o ukrepih ob nezgodi.

5. Za nevarne snovi in pripravke, ki se dajejo v promet na slovenskem trgu, mora biti varnostni list v slovenskem jeziku. V določenih primerih pa so varnostni listi lahko izjemoma samo v tujem jeziku in sicer: za industrijske pripravke za količine, ki so manjše od 100 kilogramov na leto na zavezanca in za pripravke, ki se uporabljajo v laboratorijih, za količine, ki so manjše od 100 kilogramov na leto na zavezanca. V teh primerih morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji:

- tuji varnostni list mora biti pripravljen v skladu s to prilogo;
- izdelano mora biti navodilo za varno delo, ki vsebuje tudi vse bistvene podatke o pripravku iz varnostnega lista. To navodilo naj bi omogočilo, da so vsi, ki ravnaajo z nevarnim pripravkom, seznanjeni: z nevarnostmi, ki jih ta predstavlja, z ukrepi za preprečevanje zastrupitev in drugih nesreč ter z nujnimi ukrepi, če do zastrupitve oziroma nesreče pride.

6. Sestava varnostnega lista in navodilo za njegovo izdelavo:

- Vsi podatki v varnostnem listu morajo biti napisani jasno, nedvoumno in jedrnato. Poleg priporočenih minimalnih informacij in podatkov, ki jih predpisuje to navodilo, se lahko njihova vsebina in obseg še razširita z dodatnimi podatki, še posebej v primeru večjega števila in kompleksnosti nevarnih lastnosti. Če se po drugi strani izkaže, da je tehnično nemogoče priti do ustreznega podatka ali da je navedba določene ugotovitve brez pomena, posamezna zahtevana informacija ne sme biti izpuščena, pač pa se navede razloge za odstop od navedbe predpisane informacije.
- Vsaka nova izdaja se v zgornjem desnem kotu prve strani v rubriki "datum revidirane izdaje: ...", označi z datumom nove izdaje. Če gre za revidirano izdajo varnostnega lista, se mora prejemnika na spremembe posebej opozoriti.
- Naslov in vsebina posameznega poglavja morata biti okvirjena, tako da so posamezna poglavja med seboj ločena s črtami. Vsebina točk se pripravi v skladu z navodili iz te priloge. Varnostni list mora biti opremljen z datumom izdaje v desnem zgornjem kotu prve strani, te pa morajo biti oštevilčene v smislu 1/4, 2/4, 3/4, 4/4 ipd.

Besedila in zaporedja naslovov točk, ki se jih ne sme spreminjati, so naslednja:

VARNOSTNI LIST

DATUM IZDAJE: ...
(ali DATUM REVIDIRANE IZDAJE: ...)

1. IDENTIFIKACIJA SNOVI ALI PRIPRAVKA IN PODATKI O DOBAVITELJU
2. SESTAVA S PODATKI O NEVARNIH SESTAVINAH
3. UGOTOVITVE O NEVARNIH LASTNOSTIH
4. UKREPI ZA PRVO POMOČ
5. UKREPI OB POŽARU
6. UKREPI OB NEZGODNIH IZPUSTIH
7. RAVNANJE Z NEVARNO SNOVJO/PRIPRAVKOM IN SKLADIŠČENJE
8. NADZOR NAD IZPOSTAVLJENOSTJO/VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU
9. FIZIKALNE IN KEMIJSKE LASTNOSTI
10. OBSTOJNOST IN REAKTIVNOST
11. TOKSIKOLOŠKI PODATKI
12. EKOTOKSIKOLOŠKI PODATKI
13. ODSTRANJEVANJE
14. TRANSPORTNI PODATKI
15. ZAKONSKO PREDPISANI PODATKI/PODATKI O PREDPISIH
16. DRUGE INFORMACIJE

1. IDENTIFIKACIJA SNOVI ALI PRIPRAVKA IN PODATKI O DOBAVITELJU

1.1 IDENTIFIKACIJA SNOVI ALI PRIPRAVKA:

V skladu s priložo VI tega pravilnika se navede enako trgovsko ime snovi oziroma priprava kot je navedeno na etiketi. Poleg imena se lahko dodajo tudi drugi pomožni podatki, ki dodatno določajo identiteto izdelka (npr. tip, kataloška oznaka dobavitelja ipd.)

1.2 UPORABA SNOVI ALI PRIPRAVKA

Kolikor je le mogoče, se natančno in jedrnato navede nameravana ali priporočena uporaba snovi ali priprava. Če obstaja več možnih načinov uporabe, se navede samo pomembnejše primere uporabe oziroma možnosti za splošno uporabo. Navede se tudi podatek, kakšno funkcijo ima snov/priprava, npr.: antioksidant, zaviralec gorenja.

1.3 PODATKI O DOBAVITELJU

Navede se ime oziroma firma, sedež (polni naslov) in telefonska številka pravne ali fizične osebe, ki daje nevarno snov ali pripravo v promet v Republiki Sloveniji ali Evropski uniji (proizvajalec, uvoznik).

V primerih, ko pravna ali fizična oseba, ki daje nevarno snov ali pripravo v promet, nima sedeža v Republiki Sloveniji, se če je le mogoče navade ime oziroma firma, sedež (polni naslov) in telefonska številka pravne ali fizične osebe, ki je odgovorna za dajanje v promet v Republiki Sloveniji.

1.4 TELEFON ZA NUJNE PRIMERE

Navede se telefon, kjer je ob vsakem času mogoče dobiti zanesljive in kompetentne informacije o ukrepih v nujnih primerih.

2. SESTAVA S PODATKI O NEVARNIH SESTAVINAH

Podatki v tej točki naj bi prejemniku brez težav omogočili prepoznati nevarnosti in tveganja, ki jih snov ali pripravo predstavlja.

2.1 Navajanje popolne sestave (narave in koncentracije sestavin) sicer ni obvezno je pa koristno.

2.2 Pri nevarnih pripravkih, ki so razvrščeni v skladu s pravilnikom o nevarnih pripravkih, se skupaj z njihovimi koncentracijami in mejnimi koncentracijskimi vrednostmi navaja naslednje snovi (sestavine pripravka):

- če so po določbah tega pravilnika nevarne za zdravje ali okolje, njihove koncentracije v pripravku pa so enake ali večje kot jih navaja preglednica v točki 3, 3. člena pravilnika o nevarnih pripravkih (razen če priloga I tega pravilnika ali priloge II, III, IV ne navajajo drugih koncentracij),
- za katere še ni določenih maksimalnih dovoljenih koncentracij (MDK) glede izpostavljenosti na delovnem mestu.

2.3 Če pripravki po določbah pravilnika o nevarnih pripravkih niso razvrščeni kot nevarni, mora pravna ali fizična oseba, ki daje pripravo v promet, na zahtevo profesionalnega uporabnika tudi pripraviti varnostni list.

V teh primerih neplinasti pripravki vsebujejo najmanj eno snov v individualni koncentraciji, ki je enaka ali večja od 1 masnega deleža, plinasti pa enako ali več kot 0,2 volumskega deleža namanj ene snovi:

- ki je nevarna za zdravje ali okolje,
- za katero obstaja maksimalna dovoljena koncentracija (MDK) glede izpostavljenosti na delovnem mestu.

2.4 Pri vsaki posamezni nevarni snovi (sestavini) iz točk 2.2 te priloge se navede:

- kemijsko ime snovi v skladu s pravilnikom o nevarnih snoveh (če snov ni v prilogi I tega pravilnika, se navede ime po seznamu EINECS/ELINCS,
- EC število snovi (po seznamu EINECS/ELINCS),
- CAS število in ime po IUPAC (če sta dosegljiva),
- indeks število iz priloge I tega pravilnika, če je snov v tej prilogi že navedena,
- koncentracijo snovi v %,
- razvrstitev vključno s črkovnim znakom za nevarnost in stavke R, pri čemer ni potrebno navajati besedila le teh, saj se to navede v 16. točki tega pravilnika.

Na podlagi tehničnih značilnosti izdelka ali na podlagi poimenovanj iz standardnih nomenklatur izdelkov se mora najprej podati tisto (splošno ali specifično) ime izdelka, ki opredeljuje njegovo kemijsko naravo (npr. x % žveplova kislina, raztopina poliestrske smole v organskem topilu, barva, lak, pigmentni pripravek, čistilo, raztopina površinsko aktivne snovi, intermediat za sintezo, naftni derivat ...).

2.5 V primerih, ko pravna ali fizična oseba, ki daje pripravek v promet, dokaže, da bi razkritje kemijske identitete snovi, lahko ogrozilo njeno intelektualno lastnino, lahko v skladu z delom B priloge V tega pravilnika, navede le imena glavnih funkcionalnih skupin snovi ali alternativno ime, ki mora biti enako kot je na etiketi. V teh primerih je snov, razvrščena kot:

- dražilna z izjemo tistih, ki jim je pripisan stavek R4, ali dražilna snov v kombinaciji z eno ali več nevarnimi lastnostmi kot so: eksplozivno, oksidativno, zelo lahko vnetljivo, lahko vnetljivo, vnetljivo in okolju nevarno ali
- zdravju škodljiva v kombinaciji z eno ali več lastnostmi kot so: eksplozivno, oksidativno, zelo lahko vnetljivo, lahko vnetljivo, vnetljivo in okolju nevarno ter imajo akutni letalni učinek.

3. UGOTOVITVE O NEVARNIH LASTNOSTIH

Na podlagi ugotovitev razvrščanja se mora kratko in jasno opisati najpomembnejše nevarnosti, ki jih snov ali pripravek predstavlja. Opisati je potrebno tudi neugodne učinke za zdravje in okolje ter fizikalno-kemijske učinke oziroma simptome, ki nastopijo po izpostavljenosti s snovjo/pripravkom po uporabi. Predvideti pa je potrebno tudi učinke oziroma simptome pri nenačrtovani uporabi snovi ali pripravka. Pri tem se lahko smiselno interpretira stavke R in S.

Jasno se mora razlikovati med pripravki, ki so razvrščeni kot nevarni, in tistimi, ki so nenevarni.

Omeniti je potrebno tudi druge nevarnosti, ki sicer ne prispevajo k razvrstitvi snovi ali pripravka vendar lahko prispevajo k celotni nevarnosti kot so prašenje, dušenje, zamrzovanje ali nevarnosti za talne organizme.

Vsebina te točke mora biti skladna s tisto na etiketi na embalaži, vendar podrobnejša.

4. UKREPI ZA PRVO POMOČ

V tej točki se navedejo medicinsko preverjeni in zanesljivi ukrepi za prvo pomoč. Vsaka napaka pri navajanju ukrepov bi lahko povzročila nepopravljive posledice za zdravje. Posebej se mora opozoriti na takojšnjo medicinsko pomoč, če je nujna.

Informacije o prvi pomoči morajo biti:

- kratke, lahko razumljive potencialni žrtvi dajalcem prve pomoči in drugim prisotnim. Učinki in simptomi snovi/pripravkov naj bodo podani jasno in kratko. Navede naj se nujne ukrepe na mestu nezgode ter ali je mogoče pričakovati naknadne (zapoznele) učinke zaradi izpostavljenosti. Navede se tudi ali je potrebna oziroma priporočljiva strokovna medicinska pomoč.

- razdeljene na podpoglavja glede na različne načine izpostavljenosti: vdihavanje, stik s kožo, stik z očmi/sluznicami, zaužitje ipd.

Za nekatere zdravju nevarne snovi ali pripravke utegne biti pomembno posebej poudariti, katere preventivne ukrepe se mora izvesti na ogroženem delovnem mestu za učinkovito izvajanje prve pomoči in katera oprema za prvo pomoč mora biti na voljo.

5. UKREPI OB POŽARU

Navesti je potrebno ukrepe ob gašenju požara, ki ga povzroči nevarna snov ali pripravek, ali ko požar izbruhne v njuni bližini in sicer:

- navedba primernih sredstev za gašenje;
- navedba sredstev za gašenje, ki iz varnostnih razlogov ne smejo biti uporabljena;
- navedba posebnih nevarnosti, ki pretijo udeležencem pri gašenju, če so izpostavljeni učinkom same nevarne snovi ali pripravka kot tudi produktom izgorevanja ali izhajajočim plinom;
- navedba posebne varovalne opreme za gasilce z navedbo standarda, če ta obstaja.

6. UKREPI OB NEZGODNIH IZPUSTIH

Glede na naravo in na agregatno stanje nevarne snovi ali pripravka se navajajo naslednje informacije:

- osebni varnostni ukrepi: odstranitev virov vžiga in iskrenja, ukrepi za zadostno prezračevanje in za zaščito dihal, nadzor nad prahom ter zaščita pred vdihavanjem prahu, zaščita pred stikom s kožo ali z očmi, itd.;
- okoljevarstveni ukrepi: odstranitev iz bližine vodtokov, kanalizacije, površinskih voda, podtalnice ter tal, opozarjanje in alarmiranje okolice/okoliških prebivalcev itd.;
- postopki čiščenja po nezgodnem izpustu: uporaba absorbentov (pesek, zemlja, veziva za kisline, lugi, univerzalna veziva, žaganje ...), zmanjšanje količine plinov ali dima z razpršeno vodo, razredčevanje itd. Pri tem se uporabljajo tudi tipični izrazi: kot "nikdar uporabljati ...", "nevtralizirati z ..." itd., to poglavje se lahko navezuje na 8. in 13. točko te priloge.

7. RAVNANJE Z NEVARNO SNOVJO/PRIPRAVKOM IN SKLADIŠČENJE

7.1 Ravnanje

Predvideti je potrebno varnostne ukrepe pri ravnanju z nevarno snovjo ali pripravkom in obenem navesti tudi tehnične ukrepe kot so:

- lokalno in splošno prezračevanje,
- ukrepi proti nastajanju hlapov, par, meglice (aerosola) ali prahu,
- preprečevanje vžiga,
- ukrepi za zaščito okolja (uporaba filtrov ali ščetk pri ventilaciji ekshaustorja; uporaba na nasipih; ukrepi za zbiranje in odstranitev ob razlitju...)
- druga specifična pravila za ravnanje s snovjo/pripravkom ter priporočeni in prepovedani postopki oziroma oprema ipd. Če je mogoče, se doda kratek opis.

7.2 Skladiščenje

Pri skladiščenju je potrebno navesti:

- pogoje, ki morajo biti izpolnjeni za varno skladiščenje,
- veljavne pogoje projektiranja in izgradnje skladiščnih prostorov in rezervoarjev (vključno z vsemi zapornimi elementi kot so zaporne stene, lovilne posode, prezračevanje itd.),
- nezdružljive materiale
- pogoje samega skladiščenja: temperatura, vlažnost (mejne vrednosti oziroma intervali), osvetljenost, shranjevanje v inertnem plinu itd ...),
- posebno električno opremo, pripomočke za preprečevanje in odvajanje statične elektrike ipd.

Zapisati priporočilo o morebitnih omejitvah skladiščnih količin. Navesti tudi posebne zahteve za pakiranje, npr. tip materialov, ki se uporabljajo za embalažo oziroma za vsebnike, zahtevane preizkuse kakovosti embalaže ipd.

7.3 Specifična uporaba

Za končne produkte je potrebno izdelati natančna navodila/priporočila za predvideno uporabo. Če je mogoče, napotke izdelava industrija.

Informacije v tej točki so povezane z zaščito zdravja, varnosti in okolja in so namenjene tudi delodajalcu, ki mora zagotoviti ustrezne delovne pogoje.

8. NADZOR NAD IZPOSTAVLJENOSTJO/VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU

8.1 Mejne vrednosti izpostavljanja

Navesti je potrebno ustrezne kontrolne parametre, kot so npr.: maksimalne dopustne koncentracije nevarne snovi v delovnem okolju (MDK), dovoljene emisijske koncentracije in biološki standardi skupaj s priporočenimi postopki za njihovo ugotavljanje in merjenje (navede se tudi referenčna literatura).

8.2 Nadzor nad izpostavljenostjo

V tem navodilu so pod pojmom "nadzor nad izpostavljenostjo" mišljeni vsi tisti preventivni varnostni ukrepi, ki v času uporabe nevarnega izdelka zmanjšujejo izpostavljenost delavca na najmanjšo možno raven oziroma vsaj na tisto, ki jo določajo predpisi o varnosti in zdravju pri delu.

a) Nadzor nad izpostavljenostjo na delovnem mestu

Te informacije se mora upoštevati pri oceni tveganja za zdravje in varnost delavca, pri delu s snovmi ali pripravki, za katere predpisi o varnem delu določajo primeren delovni proces in kontrolo, uporabo ustrezne opreme in materialov, izvedba skupne in individualne zaščite, kot je npr. oprema za osebno zaščito. Ker imajo tehnični varovalni ukrepi prednost pred osebno varovalno opremo, se mora najprej izdelati navodila za sistemsko izvedbo tehničnih varovalnih ukrepov (npr. zaprtih sistemov) in jih, po potrebi, oblikovati tudi kot posebno prilogo k varnostnemu listu. Informacije te točke dopolnjujejo navedbe iz točke 7.1 te priloge.

Če se mora uporabljati osebno varovalno opremo, se navede primerno vrsto in tip opreme, ki je prilagojena naravi snovi ali pripravka in zahtevani stopnji varovanja, z identifikacijo standarda, če obstaja:

- zaščita dihal: v primeru izpostavljenosti plinom, param, meglici ali prahu predpisati primerno varovalno opremo kot npr.: neodvisni dihalni aparat, primerno plinsko masko z ustreznimi filtrirnimi vložki, protiprašnimi filter ipd.;
- zaščita rok: predpisati tip rokavic, vrsto materiala glede na količino in trajanje izpostavljenosti kože ter druge potrebne ukrepe za zaščito kože rok; če se mora, se poda tudi druge dodatne ukrepe za zaščito kože rok;
- zaščita oči: natančno predpisati tip varovalne opreme, ki je najbolj primerna kot npr. varovalna očala, ob straneh zaprta varovalna očala, obrazni ščitnik ipd.;
- zaščita kože: če je poleg rok treba zaščititi tudi druge dele telesa, se predpiše tip in kakovost opreme, kot so: predpasnik, škornji, popolno varovalno oblačilo. Po potrebi se navede dodatne ukrepe za zaščito kože in/ali posebne higienske ukrepe.

Pri navajanju tipov zgoraj navedene osebne varovalne opreme se uporabljajo ustrezni, mednarodno primerljivi standardi, ki urejajo področja varnosti in zdravja pri delu (SIST, ISO, EN itd.).

b) Kontrola izpostavljenosti okolja

Natančno zapisati, kakšne zahteve mora izpolniti delodajalec in sicer v skladu s predpisi o varovanju okolja.

9.FIZIKALNE IN KEMIJSKE LASTNOSTI

9.1 Splošni podatki

-Izgled: navede se agregatno stanje (trdno, tekoče, plinasto) in barvo snovi ali priprava, kot se ga daje v promet;

-Vonj: podatek se navaja opisno z besedami, ki omogočajo lažje razločevanje vonja. Opis se lahko dopolni s primerjanjem z vonji, ki so uporabniku čimbolj znani (npr. vonj po organskem topilu, vonj po gnilih jajcih, smrdeč, sladkoben, dražilen, sili h kihanju, solzenju itd.);

9.2 Podatki, pomembni za zdravje, varnost in okolje

- pH: navadno se navede pH snovi ali priprava, ki predstavlja končni izdelek; če se izdelek pred uporabo razredči z vodo, se lahko poda tudi pH že razredčene raztopine, pri čemer se mora navesti njeno koncentracijo in temperaturo pri merjenju;
- Vrelišče, vrelna območje:
- Tališče, talilno območje:
- Plamenišče:
- Vnetljivost (za trdni ali plinasti produkt):
- Samovnetljivost:
- Eksplozivne lastnosti (spodnja/zgornja meja):
- Oksidativne lastnosti:
- Parni tlak:
- Relativna gostota:
- Topnost: - v vodi,
- v maščobah (navesti topilo oziroma sestavo mešanice topil)
- Porazdelitveni koeficient: n-oktanol/voda:
- Drugi podatki: gostota par, sposobnost mešanja z vodo ali drugimi topili, stopnjo hlapnosti, prevodnost, viskoznost itd.;

Zgoraj navedene lastnosti se ugotavljajo v skladu z zahtevami iz A dela priloge V tega pravilnika ali z drugo kompatibilno mednarodno priznano metodo (npr. po standardih SIST, ISO, EN). Če za ugotavljanje ni bila uporabljena ena izmed metod iz A dela priloge V tega pravilnika, se navede tudi metoda za vsak parameter posebej in ustrezne enote.

V primeru, ko gre pri obravnavanem izdelku za pripravek, kjer so gornje lastnosti običajno težko določljive, kjer je to le mogoče, navede podatek za tisto sestavino, ki ima v pripravku najnižje vrelišče, tališče, vnetišče ali plamenišče, ki ima najširše eksplozijsko območje, ali pa najvišje oksidativne lastnosti, parni tlak, topnost ali porazdelitveni koeficient ipd. Pri tem se mora k podatku vedno pripisati ime snovi, na katero se ta podatek nanaša.

V primeru, da za obravnavani nevarni izdelek kateri od zahtevanih parametrov ni (strokovno) smislen, se mu pripiše oznaka "n.a." (angl. "not applicable").

Opomba: Pri pripravkih se običajno navedejo le podatki o njihovih lastnostih. Če je določeno, da se ne uporablja individualnih podatkov (sestavin pripravka), je potrebno jasno razlikovati med primeri, kjer ni dosegljivih nobenih informacij in primeri kjer so dosegljivi negativni rezultati. V primeru, da je potrebno dati informacije o lastnostih posameznih sestavin pripravka, je nujno potrebno zapisati, za katero vrsto podatkov gre.

10. OBSTOJNOST IN REAKTIVNOST

Navedi obstojnost nevarne snovi ali pripravka pri različnih pogojih in možnosti pojavljanja nevarnih reakcij pri določenih pogojih, ter tudi če pride do sproščanja v okolje.

10.1 Pogoji, ki se jim mora izogniti:

Navedi vse pogoje, katerim se je potrebno izogniti (npr. temperatura, tlak, svetloba, udarci ...), ker lahko povzročijo nevarno reakcijo in po možnosti podati kratek opis.

10.2 Nezdržljive snovi:

Navedi snovi, ki z izdelkom niso združljive in se jim je potrebno izogniti, ker lahko povzročijo nevarno reakcijo (npr. materiali za pakiranje, katalizatorji pretvorbe, voda, zrak, kisline, lugi, oksidanti ipd.) ter po možnosti podati kratek opis. Navedi možne produkte, ki nastanejo pri razkroju izdelka v količinah, ki so lahko prav tako nevarne za človeka in okolje.

10.3 Nevarni produkti razkroja:

Navede se vse nevarne produkte, ki nastanejo v nevarnih količinah pri razkroju snovi ali pripravka.

Posebej se navede še (če je za to vrsto izdelka pomembno):

- potrebo po prisotnosti stabilizatorja;
- možnost nevarne eksotermne reakcije (skupaj s pogoji);
- varnostni pomen vidnih fizičnih sprememb v izgledu snovi ali pripravka;
- nevarne produkte razkroja ob stiku z vodo;
- sposobnost samorazkroja in nastanek nadaljnjih neobstoječih produktov.

11. TOKSIKOLOŠKI PODATKI

V tej točki se jasno in jedrnato opiše različne učinke na zdravje, ki se lahko pojavijo pri ravnanju ali ob uporabi snovi ali pripravka.

Navajajo se nevarni učinki na zdravje, ki nastanejo po izpostavljenosti snovi/pripravku in ki so bili ugotovljeni bodisi z znanstvenim preizkušanjem ali pa z neposrednimi praktičnimi izkušnjami. Pomembni podatki so npr. LD50 vrednosti - za različne možne načine izpostavljenosti: pri vdihavanju, zaužitju, stiku s kožo, stiku z očmi. Opišejo se simptomi učinkovanja v odvisnosti od fizikalnih, kemijskih ali toksikoloških značilnosti snovi ali pripravka.

Navedejo se podatki o takojšnjih in zapoznelih učinkih, pa tudi kronični in subkronični učinki kot posledica kratkotrajne, ponavljajoče se ali dolgotrajnejše izpostavljenosti, kot so npr. preobčutljivost, rakotvornost, mutagenost, strupenost za razmnoževanje, vključno s teratogenostjo in narkotičnostjo.

Upoštevajoč podatke iz 2. točke te priloge (sestava s podatki o nevarnih sestavinah) se mora po presoji posebej navesti tudi posebne učinke na zdravje za nekatere od nevarnih sestavin, ki so v pripravku.

12. EKOTOKSIKOLOŠKI PODATKI

Ugotoviti se mora možne učinke, obnašanje, razgradnjo ter usodo nevarne snovi ali pripravka v okolju, tako glede na njegovo naravo kot tudi na predvidljiv način uporabe. Enako kot za snov ali pripravek morajo biti navedeni podatki tudi za snovi, ki nastajajo pri njegovi razgradnji v okolju (metabolite).

Če je mogoče, se navede tudi rezultate testov: npr. LC50 ribe 1mg/l.

12.1 Ekotoksikologija

Ta točka mora vsebovati podatke o strupenosti za vodno okolje, podatke o akutni in kronični strupenosti za vodne bolhe, ribe in alge ter vodne rastline.

V dodatku se lahko navede podatke o strupenosti za makro- in mikrotalne organizme in za druge organizme kot so: ptice, čebele in rastline. V primerih, ko ima snov ali pripravek inhibitorni učinek na aktivnost mikroorganizmov, se omeni možni vpliv na delovanje čistilnih naprav.

12.2 Gibljivost:

Navede se gibljivost snovi ali značilne sestavine pripravka (Ta podatek se navaja samo za snovi, ne pa za pripravke, in sicer za vsako sestavino (snov) v pripravku, ki mora biti navedena v varnostnem listu po določbah 2. točke tega pravilnika.), če se sprošča v okolje, izpira v podtalnico ali od mesta nastanka.

Pomembnejši podatki naj bi bili:

- * znane ali možne porazdelitve nevarne snovi ali pripravka v okolju,
- * površinska napetost,
- * absorpcija/desorpcija,
- * druge ekološko pomembne fizikalno-kemijske lastnosti (glej tudi točko 9).

12.3 Razgradljivost:

Navede se zmožnost razgradljivosti snovi ali značilne sestavine pripravka (Ta podatek se, navaja samo za snovi, ne pa za pripravke, in sicer za vsako sestavino (snov) v pripravku, ki mora biti navedena v varnostnem listu po določbah 2. točke te priloge) v okolju, in sicer v procesu biološke (biotične) razgradnje ali v drugih procesih (abiotična) kot: so oksidacija, hidroliza..itd.. Če je mogoče, se navede tudi razgradnja polovice snovi/pripravka. Omeniti je potrebno tudi zmožnost razgradljivosti snovi/značilne sestavine pripravka v čistilnih napravah.

12.4 Akumulacija (kopičenje):

Navede se zmožnost bioakumulacije snovi ali značilne sestavine pripravka (Ta podatek se, navaja samo za snovi, ne pa za pripravke, in sicer za vsako sestavino (snov) v pripravku, ki mora biti navedena v varnostnem listu po določbah 2. točke tega pravilnika.) v organizmih in če je mogoče, prehajanje skozi prehranjevalne verige glede na K_{ow} in BKF

- * bioakumulacijska zmožnost v organih oz. organizmih,
- * biomagnifikacija (povečevalni učinek v živem organizmu),

12.5 Drugi za okolje neugodni učinki:

Če je mogoče se navede vse dostopne podatke, ki govorijo o neugodnih vplivih na okolje, kot so npr.:

- * zmožnost tanjšanja ozonske plasti,
- * zmožnost fotokemijske tvorbe ozona,
- * vpliv na segrevanje ozračja,
- * vpliv na delovanje čistilnih naprav za odpadne vode.

Opomba:

Zagotoviti se mora, da so okoljevarstveni podatki, kot npr. za ukrepanje pri nezgodnih izpustih v okolje, priporočilo za odstranjevanje ipd., zajeti v 6., 7., 13. in 15. točki varnostnega lista.

13. ODSTRANJEVANJE

Če predstavlja odstranjevanje nekoristnih presežkov ali odpadkov ter odpadne uporabljene embalaže, ki nastanejo ob predvideni uporabi nevarne snovi ali pripravka, nevarnost, se navede vse možne oblike ostankov in postopke za varno ravnanje z njimi.

Navede se tudi primerne metode odstranjevanja nevarne snovi ali pripravka vključno z onesnaženo embalažo (sežig, recikliranje, odlaganje na posebej določenih deponijah itd.).

Opomba:

Ob tem se navedejo veljavni predpisi, ki urejajo področje odstranjevanja odpadkov. Prednost imajo - za izdelke, ki so v prometu v Republiki Sloveniji - slovenski predpisi. Če pa ni ustreznih predpisov za določen primer oziroma, če je izdelek namenjen izvozu, se priporoča navedba mednarodno usklajenih predpisov, predvsem direktiv Evropske unije.

14. TRANSPORTNI PODATKI

Navede se vse tiste varnostne ukrepe, ki jih morata upoštevati prevoznik in uporabnik ob prevozu nevarne snovi ali pripravka, tako v javnem prometu kot tudi znotraj samega podjetja. Ukrepi morajo biti usklajeni z zakonodajo, ki ureja prevoz nevarnega blaga. Navajajo se tudi podatki, ki jih predpisujejo pravila Združenih narodov in drugih mednarodnih sporazumov in konvencij, kot so ADR, RID, IMCO, IATA (t.j. konvencij o prevozu nevarnih snovi po cestah, železnici, morju, z letali) in se nanašajo na razvrščanje, pakiranje, opremljanje in označevanje izdelka za namene prevoza v javnem prometu (npr. razvrstitev v predpisani nevarnostni razred glede na posamezno od navedenih konvencij, po predpisanih podrazredih z ustreznimi določevalnimi številkami, določitev UN številke za obravnavani izdelek, oznak po ADR/RID/IMCO/IATA, opis označevalnih tabel na vozilih itd.):

15. ZAKONSKO PREDPISANI PODATKI/PODATKI O PREDPISIH

V tej točki se navedejo informacije za zdravje, varnost in okolje, ki so navedene na etiketi v skladu s pravilnikoma o nevarnih pripravkih in nevarnih snoveh.

Če za obravnavano snov ali pripravek veljajo posebni predpisi, kot so posebne določbe, ki urejajo varovanje zdravja človeka in okolja, npr. morebitna prepoved ali omejitev za dajanje v promet ali uporabo, maksimalne dopustne koncentracije prisotnih nevarnih snovi v izdelku v delovnem okolju, postopki za morebitne omejitve količin na delovnem mestu ali v skladišču, se mora natančno navesti tudi te.

Priporočljivo je tudi, da se opozori prejemnika varnostnega lista tudi na ostale relevantne predpise.

Vse zgoraj navedene podatke se mora argumentirati z navedbo naslova uradno veljavnega predpisa npr. ZKEM, Pravilnik o razvrščanju, označevanju in pakiranju nevarnih snovi, Direktiva EU..., mednarodni standard (oznaka/leto izdaje) ipd..

Opomba:

V primeru, da se varnostni list pripravlja za izdelek, ki je namenjen tujemu uporabniku, se priporoča, da se prednostno navajajo predpisi bodisi države uvoznice, bodisi ustezne direktive EU (če se uvoznik s tem strinja).

16. DRUGE INFORMACIJE

V tej točki se lahko navedejo še druge informacije, ki utegnejo biti pomembne za varnost, ohranitev zdravja in varstvo okolja, npr.:

- seznam stvakov R (z besedilom), ki jih omenjata točki 2 in 3 te priloge,
- podatki glede usposabljanja delavcev, ki pridejo v stik z izdelkom,
- priporočena ali omejena uporaba izdelkov,
- napotilo, kje je mogoče dobiti dodatne informacije, navedba referenčne literature, možnost dodatnih tehničnih stikov med uporabnikom in proizvajalcem itd.,
- viri, ki so služili za izdelavo varnostnega lista,
- pri revidirani izdaji mora biti jasno razvidno, kaj je bilo dodano, črtano ali spremenjeno.